

03980200392892
RPW/28625/2020 P
2020-10-21

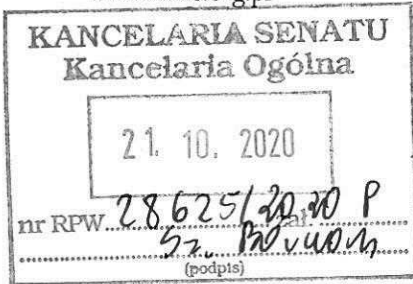
ZAiKS

Stowarzyszenie Autorów ZAiKS

ul. Hipoteczna 2,
00-092 Warszawa
Polska
telefon (22) 828 17 05
faks (22) 828 13 47; 828 92 04
e-mail: sekretariat@zaiks.org.pl
www.zaiks.org.pl

Sz. P. Marszałek Senatu Prof. Tomasz Grodzki
Senat Rzeczypospolitej Polskiej
Sekretariat Senatu RP

Wiejska 6
00-902 Warszawa

Nasz znak DG/86

Warszawa, 19 października 2020 r.

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do informacji umieszczonych w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów, w zakresie:

- rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne oraz niektórych innych ustaw (Druk nr 642),
- rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Druk nr 643),

(dalej łącznie: „Projekty ustaw”),

w imieniu Stowarzyszenia Autorów ZAiKS niniejszym przedstawiamy nasze postulaty dot. przepisów podatku u źródła, dając przy tym wyraz perspektywie uwzględniającej interesy środowiska twórców, autorów tekstów, kompozytorów muzyki i autorów scenariuszy dzieł teatralnych.

W pierwszej kolejności należy wspomnieć, że Stowarzyszenie Autorów ZAiKS (dalej: „ZAiKS”) założone zostało w 1918 r., a przy swojej ponad 100-letniej działalności stanowi obecnie najstarszą i największą polską organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi (dalej: „OZZ”). ZAiKS jest również członkiem-założycielem najstarszej i największej międzynarodowej organizacji zrzeszającej OZZ-ty - CISAC (Światowa Konfederacja Stowarzyszeń Autorów i Kompozytorów), jak również członkiem GESAC (Europejskie Zrzeszenie Stowarzyszeń Autorów i Kompozytorów) i BIEM (Międzynarodowe Biuro ds. Wydawnictw Mechanicznych). ZAiKS w swych działaniach reprezentuje na terenie Polski zbiorowe interesy nie tylko twórców polskich, ale również i zagranicznych na mocy 144 umów zawartych z OZZ z całego świata.

W zakresie stosowania przepisów związanych z zasadami poboru przez płatników podatku od należności z tytułów wymienionych w art. 21 ust. 1 oraz art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, a także w art. 29 i art. 30a ust. 1 pkt 1-5a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r.

o podatku dochodowym od osób fizycznych, zwanego „podatkiem u źródła”, zidentyfikowaliśmy kilka kwestii mających najistotniejsze znaczenie z punktu widzenia OZZ:

1. Należyta staranność.
2. Procedura identyfikacji statusu podatkowego kontrahenta.
3. Status beneficjenta rzeczywistego.
4. Obowiązek monitorowania obrotów z każdym kontrahentem i pobór podatku w stawce bazowej 20% po przekroczeniu kwoty 2mln zł w roku podatkowym oraz możliwości stosowania metody *relief at source* powyżej tej kwoty.
5. Procedura zwrotu nadpłaconego podatku.

Ad 1

W zakresie spełnienia warunków należytej staranności wątpliwości budzi obowiązek analizowania uzyskiwanych od kontrahentów informacji m.in. pod kątem tego:

- a) jaki personel i zaplecze posiada kontrahent;
- b) czy członkami organu zarządzającego / dyrektorami są osoby fizyczne, które pełnią te funkcje w sposób usługowy;
- c) czy dokumenty dotyczące prowadzenia spraw są podpisywane faktycznie w miejscu (kraju) rejestracji;
- d) czy spotkania dot. podejmowania decyzji odbywają się w pomieszczeniach należących do kontrahenta;
- e) czy adres jest wykorzystywany równolegle przez inne podmioty.

W naszej opinii już sam charakter działalności OZZ (wynikający bezpośrednio z Dyrektywy o OZZ i implementujących ją krajowych przepisów) stwarza konieczność kierowania się kryterium należytej staranności w formie uwarunkowanej specyfiką sektora zbiorowego zarządu.

Przedstawione w powyższym zakresie wytyczne zasadniczo odnoszą się do prowadzenia działalności gospodarczej w najogólniejszym znaczeniu. Natomiast w działalności OZZ, jeśli chodzi o relacje z zagranicznymi odpowiednikami, ze względu na charakterystykę tej działalności oraz jej prawne uwarunkowania i wypracowane standardy współpracy, nie wszystkie ww. działania będą niezbędne dla zapewnienia, że wypłata tantiem jest rzeczywiście przekazywana do organizacji zajmującej się zbiorowym zarządem prawami autorskimi. Podkreślamy, że powszechny system nadzoru państwowego nad taką działalnością w pewien sposób przesuwa na organy państwowe czynności weryfikacyjne w zakresie rzetelności i spełniania standardów przez daną organizację¹.

---

¹ Wymóg należytej staranności w przypadku inkasowania, podziału i wypłaty wynagrodzeń autorskich jest wymogiem wynikającym z Dyrektywy 2014/26/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania online na rynku wewnętrznym (dalej: „Dyrektywa OZZ”). Jest on źródłem szczególnych obowiązków dla podmiotów podejmujących działalność w zakresie zbiorowego zarządu. Przykładowo w przypadku polskich OZZ - zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi - Minister udziela zezwolenia stowarzyszeniu, które:

- 1) wykaże potrzebę zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi odrębnie dla każdego pola eksploatacji objętego wnioskiem;
- 2) daje rękojmię należytego wykonywania zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, w szczególności:
  - a. posiada możliwości techniczne i organizacyjne gwarantujące samodzielne i prawidłowe wykonywanie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi,

Nie jest zatem zasadne wykonywanie wskazanych przykładowo w Projekcie objaśnień podatkowych z dnia 19 czerwca 2019 r. dot. zasad poboru podatku u źródła (dalej „Projekt objaśnień”) czynności w stosunku do zagranicznej OZZ. Chociaż w Projekcie objaśnień mowa jest też o adekwatności i możliwościach organizacyjnych przeprowadzania czynności kontrolnych/weryfikujących, to OZZ w praktyce bazuje na oświadczeniach kontrahentów oraz dostarczanej szczegółowej dokumentacji, jak również doświadczeniach wynikających z rzeczywistej współpracy (np. przynależność do CISAC, GESAC, BIEM, wizyty bilateralne, kontakty mailowe i telefoniczne itd.).

Podkreślenia wymaga fakt, że Stowarzyszenie Autorów ZAIKS działa również w oparciu o umowy o reprezentacji z 144 organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskiego z praktycznie całego świata. Wzajemne relacje z zagranicznymi OZZ-tami trwają od wielu lat, np. Włochy – SIAE umowa zawarta w 1938r; Niemcy – GEMA umowa od 1957r.; Węgry – Artisjus i Wielka Brytania – PRS umowy od 1958; USA – ASCAP umowa od 1970r. Są to podmioty i podatnicy od wielu lat funkcjonujący na rynku zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, a współpraca jest stała i z uwagi na jej charakter trwała i perspektywiczna.

Przeprowadzanie analizy uzyskiwanych w ramach ww. współpracy informacji w zakresie działań wskazanych przykładowo w Projekcie objaśnień w stosunku do każdej OZZ jest obecnie niemożliwe ze względów organizacyjnych. Mija się ono też z celem działalności zarówno polskich, jak i zagranicznych OZZ, a jego wdrożenie wymagać będzie ogromnych zmian organizacyjnych, nakładów pracy i zasobów, tak finansowych, jak i rzeczowych, po stronie tych organizacji. Powyższe będzie również prawdziwe w przypadku rozliczeń prowadzonych z agencjami autorskimi i bezpośrednio zagranicznymi osobami fizycznymi. Liczba podmiotów wymagających takiej weryfikacji w ciągu roku nierzadko przekracza 1000.

Ad 2

W świetle wyjaśnień dotyczących wprost charakteru prowadzonej przez OZZ działalności oraz przyjętego modelu zbiorowego zarządu - wynikającego także bezpośrednio z przepisów prawa – na aprobatę zasługuje stwierdzenie pojawiające się w Projekcie objaśnień, zgodnie z którym przy dokonywaniu płatności na rzecz zagranicznych OZZ organizacje te powinny być traktowane jako rzeczywisci właściciele tych należności (2.3.3. Specyfika płatności na rzecz zagranicznych organizacji zbiorowego zarządzania).

Jednak takie stwierdzenie dotyczy tylko zagranicznych OZZ, a nie np. agencji autorskich i zagranicznych osób fizycznych, a przede wszystkim polskich organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Konieczna jest więc zmiana odpowiednich przepisów poprzez dodanie sformułowania uznającego organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi za beneficjenta rzeczywistego, co rozwiąże wątpliwości związane z procedurą identyfikacji statusu podatkowego tego typu podmiotów.

Dodatkowo obowiązek dochowania należytej staranności nie odnosi się tylko do obowiązku identyfikacji podatkowej kontrahenta pod względem spełniania warunków wskazanych w definicji beneficjenta rzeczywistego. Jest pojęciem szerszym i w tym zakresie należałoby wprowadzić jasną definicję pojęcia należytej staranności.

-
- b. zatrudnia osoby, których kwalifikacje gwarantują prawidłową prawną i rachunkową obsługę prowadzonej działalności w zakresie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi,
  - c. dysponuje środkami finansowymi w wysokości gwarantującej prawidłowe wykonywanie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

Ad 3

Zdaniem ZAIKS jako polskiej OZZ podkreślenia wymaga fakt, że choć Projekt objaśnień wskazuje, że zagraniczną OZZ należy uznać za rzeczywistego beneficjenta, wcale nie oznacza to, że ZAIKS może deklarować swym zagranicznym kontrahentom, że sam jest beneficjentem rzeczywistym. To zaś przekłada się na stawkę podatku naliczaną wobec należności ZAIKS za granicą, co z kolei przekłada się bezpośrednio na niższe dochody uzyskiwane przez polskich uprawnionych. Wobec czego powtórzenia wymaga postulat, że należałoby wskazać jasno w akcie prawnym o randze ustawy lub rozporządzenia, że zarówno polskie, jak i zagraniczne OZZ, powinny być uznane za beneficjentów rzeczywistych.

Dodatkowym problemem w działalności OZZ z punktu widzenia prawa jest zarząd prawami autorskimi twórców reprezentowanych przez agencje autorskie lub bezpośrednio przez osoby fizyczne, pełniące rolę agenta administrującego tymi prawami. Dotyczy to przede wszystkim zarządu tzw. wielkimi prawami (np. prawami do sztuk teatralnych, oper, operetek, powieści). Dlatego konieczne jest, by odpowiednie przepisy odnosiły się do kwestii określenia statusu podatkowego pozostałych podmiotów, z którymi OZZ stale współpracują.

Ad 4

Jeśli chodzi o obowiązek monitorowania obrotów powyżej 2 mln zł i stosowania stawki bazowej po przekroczeniu tej kwoty, konieczne jest wyłączenie OZZ spod tego obowiązku. Takie zobowiązanie prowadzi bowiem do nierównego traktowania różnych OZZ, z którymi krajowe organizacje prowadzą współpracę międzynarodową. W gorszej sytuacji znajdują się bowiem największe zagraniczne OZZ, reprezentujące popularny repertuar, które znacznie szybciej przekroczą wspomniany próg obrotów. OZZ będąca płatnikiem w tej relacji ma wówczas obowiązek zastosować podatek o stawce bazowej 20%, co w konsekwencji prowadzi do podwójnego opodatkowania zagranicznych OZZ.

W naszej opinii możliwość zastosowania metody *relief at source* – czyli obniżenia stawki podatku zgodnie z umową o unikaniu podwójnego opodatkowania zawartą pomiędzy Polską a danym krajem, po przekroczeniu kwoty 2mln zł w danym roku podatkowym – jest niejasna, skomplikowana, a jej zastosowanie wymaga zaangażowania dużych zasobów, a także stwarza po stronie płatnika (polskiej OZZ) znaczne ryzyko. Chodzi tu zarówno o potencjalne sankcje finansowe dla organizacji i jej władz, jak i ewentualne sankcje karne.

Dlatego też postulujemy, by dołączyć OZZ do grupy podmiotów i czynności objętych rozporządzeniami, które wyłączają lub ograniczają pobór podatku u źródła (tzn. trzecie rozwiązanie wskazane w Projekcie objaśnień).

Ad 5

Procedura zwrotu podatku, wyjaśniona w Projekcie objaśnień, umożliwia wystąpienie o zwrot nadpłaconego podatku przez podatnika (zagraniczną OZZ, agencję autorską, osobę fizyczną), jak również przez płatnika (polską OZZ).

Niestety dla przeprowadzenia tej procedury przez zagranicznego podatnika w zasadzie niezbędne jest zaangażowanie strony polskiej (np. formularze do ubiegania się o zwrot podatku są w języku polskim, wymagane jest stosowne pełnomocnictwo, złożenie dokumentów elektronicznie – UPO). W praktyce zagraniczne OZZ i inni kontrahenci zawsze oczekują od polskiej OZZ jako płatnika wsparcia w tym zakresie, czyli przeprowadzenia tej procedury w całości przez płatnika lub przygotowania całości dokumentacji przez pracowników polskiej organizacji. Złożenie zaś wniosku w imieniu podatnika (polska OZZ spełnia warunek poniesienia ciężaru ekonomicznego podatku, całkowicie przenosi na niego ciężar organizacyjno-zasobowy).

Choć terminy dotyczące procedury zwrotu nadpłaconego podatku zostały wyjaśnione, to już sam jej przebieg jest bardzo skomplikowany. W praktyce oznaczać to będzie, że ciężarem przeprowadzenia procedury zwrotu podatku w imieniu kilkudziesięciu zagranicznych OZZ niesłusznie obciążone zostaną polskie OZZ. Naszym zdaniem ze względu na obowiązujący w Polsce i na świecie model zbiorowego zarządzania prawami autorskimi wprowadzenie takiej procedury podatkowej (tzn. poboru podatku w stawce bazowej po przekroczeniu kwoty 2 mln zł oraz zwrotu nadpłaconego podatku) niepotrzebnie przysparza dodatkowej pracy także organom podatkowym.

Wobec powyższego Stowarzyszenie Autorów ZAiKS postuluje, aby w obecnie procedowanej zmianie przepisów Projektów ustaw **uznać organizacje zbiorowego zarządzania (zarówno krajowe, jak i zagraniczne), a także agencje autorskie (dla tzw. wielkich praw) za beneficjentów rzeczywistych.**

Mamy nadzieję, że wskazane przez nas wyjaśnienia znajdą swoje odzwierciedlenie w projektowanych aktach prawnych. Jednocześnie deklarujemy gotowość do aktywnego udziału zarówno w spotkaniach konsultacyjnych, jak również przy opracowywaniu zmian w obowiązujących przepisach w taki sposób, aby były one dostosowane do warunków, charakteru i specyfiki zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

Z poważaniem,

Krzysztof Lewandowski
Dyrektor Generalny